

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Udvalgene Vedrørende Viden- skabelig Uredelighed

Årsberetning 2008

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Sager behandlet i 2008	5
Sag nr. 1	5
Sag nr. 2	6
Sag nr. 3	7
Sag nr. 4	10
Sag nr. 5	11
Sag nr. 6	12
Sag nr. 7	14

Forord til UVVU's Årsberetning 2008

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU) afgiver hermed sin årsberetning for 2008.

I løbet af 2008 er der blevet indbragt 7 sager, som alle er blevet behandlet efter bekendtgørelse nr. 668 af 28. juni 2005.

Hvert af de tre udvalg i UVVU har i 2008 behandlet én sag. UVVU har desuden afvist 4 sager.

I sagerne, som blev behandlet i Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for kultur og samfundsvidenskabelig forskning (UKSF)¹ og Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for sundhedsvidenskabelig forskning (USF)², var der ikke grundlag for, at udvalgene udtalte uredelighed. I sagen, som blev indbragt for Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for natur-, teknologi og produktionsvidenskabelig forskning (UNTPF)³, blev det udtalt, at indklagede havde udvist forsætlig eller groft uagtsom videnskabelig uredelighed, jf. bekendtgørelsens § 2, nr. 1, navnlig i form af uoplyst konstruktion af data eller substitution med fiktive data, hvilket havde medført en utilbørlig vildledning om egen videnskabelige indsats.

UVVU har i 2008 afvist at behandle fire sager på baggrund af, at sagerne ikke var omfattet af UVVU's kompetence. I tre af disse sager måtte afvisning ske, idet der i klagen ikke var tale om et videnskabeligt produkt. I den sidste sag, som var en sag om renselse, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 4, jf. § 4, stk. 1, 2. pkt., blev sagen afvist, idet den pågældende person ikke var videnskabeligt uddannet inden for det forskningsområde, som det omhandlede produkt i sagen

¹ Sag nr. 1

² Sag nr. 2

³ Sag nr. 3

vedrørte.

I 2008 blev bekendtgørelsen om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed ændret. Med ændringen blev UVVU's definition af "videnskabelig uredelighed" præciseret⁴, således at der ved videnskabelig uredelighed nu forstås forfalskning, plagiering og andre alvorlige brud på god videnskabelig praksis, som er begået forsætligt eller groft uagtsomt ved planlægning, gennemførelse eller rapportering af forskningsmæssige resultater.

Ændringen af bekendtgørelsen medfører endvidere, at det ikke længere er et krav, at klageren er part i sagen i forvaltningsretlig forstand⁵. Det er derfor ikke længere et krav, at klageren har en væsentlig individuel retlig interesse i den konkrete sag for at indbringe den for UVVU. Den personkreds, som nu kan indgive klager til UVVU, er med andre ord blevet bredere.

Endvidere har UVVU fået udvidet sine sanktionsbeføjelser til at omfatte muligheden for at underrette tilskudsgiver, hvis der er tale om, at udvalgene har konstateret, at der foreligger videnskabelig uredelighed i en ansøgning om tilskud fra offentlige forskningsbevillinger⁶.

Landsdommer Poul Lodberg, har været formand indtil den 1. september 2008.

Jeg ser frem til et godt og produktivt samarbejde med UVVU's medlemmer, suppleanter og sekretariat i 2009.

Henrik Gunst Andersen
Landsdommer
Formand for UVVU

⁴ Bekendtgørelse nr. 1122 af 24. november 2008 § 2

⁵ Bekendtgørelse nr. 1122 af 24. november 2008 § 4

⁶ Bekendtgørelse nr. 1122 af 24. november 2008 § 15, stk. 1, nr. 4

Sager behandlet i 2008

1.1 Afsluttede sager i 2008

Alle sager i 2008 er behandlet efter bekendtgørelse nr. 668 af 28. juni 2005 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed. Bestemmelserne, der er angivet i resuméerne, henviser alle til bekendtgørelsen om UVVU.

1.1.1 Sag nr. 1

I august 2006 klagede en navngiven person til Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU) over en anden navngiven person for videnskabelig uredelighed i form af plagiering, jf. bekendtgørelsen om UVVU § 2. Den indklagede havde i et tidsskrift publiceret en artikel, som efter klagers opfattelse var skrevet af efter klagers afhandling. Klager mente, at indklagede ikke havde henvist til afhandlingen, og at indklagede fremstillede indholdet af artiklen som sit eget. UVVU havde kompetence til at behandle sagen, jf. § 1, stk. 4.

Sagen blev behandlet i Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for kultur- og samfundsvidenskabelig forskning (UKSF). Indklagede oplyste, at der ikke var tale om plagiering, idet de oplysninger, indklagede havde anvendt i artiklen, var hentet fra retspraksis, og derudover fandtes i andre kendte juridiske værker. Indklagedes opfattelse var, at de oplysninger, som blev benyttet, ikke var resultatet af klagers selvstændige forskningsarbejde i forbindelse med klagers afhandling.

UKSF lagde til grund, at indklagede forud for udarbejdelsen af sin artikel var bekendt med klagers afhandling, og havde overværet forsvaret af afhandlingen. UKSF lagde endvidere til grund, at der var tætte berøringsflader mellem indholdet af afhandlingen og indklagedes artikel.

Begge parter havde valgt at forholde sig til det

samme særlige emne indenfor et særligt retsområde, hvor traditionel anvendelse og genanvendelse af emnekredse, systematik og problemstillinger er nærliggende. Det relativt snævre emneområde, som afhandlingen og artiklen omhandlede, var behandlet i faglitteratur og praksisbeskrivelser, som måtte antages at være begge parter særdeles godt bekendt.

Uanset afhandlingens begrænsede offentliggørelse fandt UVVU det beklageligt, at indklagede i sin artikel ikke fandt anledning til at foretage en henvisning eller forholde sig til klagers afhandling. UVVU fandt imidlertid ikke at undladelsen kunne medføre, at indklagede ved udgivelse af artiklen havde udvist en adfærd, der kunne anses som uredelig i bekendtgørelsens forstand. UVVU fandt således ikke, at der nogetsteds havde været foretaget afskrift. Der var ikke grundlag for at betvivle, at indklagede havde udført et selvstændigt arbejde med sin artikel.

1.1.2 Sag nr. 2

I april 2007 rettede en forening henvendelse til UVVU. I henvendelsen indklagede foreningen en sundhedsvidenskabelig forfattergruppe for uredelighed i form af uoplyst ensidig eller forvredet fortolkning af egne resultater og konklusioner, subsidiært uoplyst selektiv eller skjult kassation af egne uønskede resultater, jf. § 2, nr. 4 og 2.

UVVU havde kompetence til at behandle sagen, jf. § 1, stk. 4. Sagen blev behandlet af Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for sundhedsvidenskabelig forskning (USF).

Baggrunden for klagen var, at forfattergruppen efter klagers opfattelse i to artikler i to faglige tidsskrifter havde forvredet det videnskabelige budskab ved udlægning og fortolkning af det datagrundlag, som forfattergruppen havde lagt til grund for artiklernes konklusion. Det var klagers opfattelse, at forfattergruppen ved offent-

liggørelse af en undersøgelse af kliniske forskeres publikationsrettigheder havde konkluderet, at sponsorer af industriinitierede kliniske forsøg begrænser publikationsrettighederne. Klager var af den opfattelse, at denne konklusion ikke kunne underbygges af det af forfattergruppen anvendte datamateriale.

Ved en gennemgang af de to artikler kunne USF imidlertid ikke tiltræde klagers opfattelse. USF fandt ikke, at forfattergruppens artikel og konklusion indeholdt påstande om, at der var foretaget retsstridige begrænsninger i publikationsrettigheder. Artiklernes indhold var en faglig diskussion af, hvorvidt der forelå mulighed for, at sponsorer kan begrænse publikationsrettigheder.

USF bad klager om at præcisere klagen. Klager henviste i sit svar til, at datagrundlaget i undersøgelsen var ufuldstændigt. Det fremgik imidlertid af artiklerne, at de var baseret på et nærmere angivet antal forsøgsprotokoller, der var sammenlignet med efterfølgende publikationer. Forfattergruppen havde endvidere beskrevet det datamateriale, der var lagt til grund for undersøgelsen. UVVU fandt derfor ikke anledning til en nærmere vurdering af indholdet i datamaterialet.

UVVU tillagde det ikke betydning, at forfattergruppen ikke havde fremlagt de i artiklerne omtalte forsøgsprotokoller. UVVU fandt ikke, at forfattergruppen havde handlet videnskabeligt uredeligt i henhold til § 2.

1.1.3 Sag nr. 3

I februar 2007 indbragte en forsker en klage over en anden forsker ved den institution, hvor de begge var ansat. Det var klagerens opfattelse, at indklagede havde handlet videnskabeligt uredeligt under arbejde med den databehandling, som lå til grund for en nærmere angiven artikel, som indklagede var medforfatter til.

Klagers påstand gik særligt på manipulation af måleresultater i en bestemt tabel i artiklen.

UVVU havde kompetence til at behandle klagen, jf. § 1, stk. 4.

Sagen blev behandlet i Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for natur-, teknik- og produktionsvidenskabelig forskning (UNTPF). UNTPF behandlede klagen på baggrund af den konkrete indsigelse mod den nærmere angivne tabel, jf. § 2, nr. 1.

Indklagede oplyste, at der var tale om nogle regnefejl i nogle af de standardafvigelser, der var gengivet i tabellen. Indklagede havde udgivet et erratum i et fagligt tidsskrift vedrørende tabellen.

For at oplyse sagen gennemgik UNTPF en række specialer, som indklagede havde været vejleder på. UNTPF fandt imidlertid ikke, at specialerne kunne belyse sagen. UNTPF bad derpå indklagede kommentere på nogle konkrete klagepunkter vedrørende standardafvigelserne i tabellen.

UNTPF fandt forklaringen, som indklagede gav for fejlene i tabellen utilfredsstillende. UNTPF var imidlertid enig i indklagedes påpegning af, at der også var begået fejl i standardafvigelser af samme kategori publiceret af andre forfattere ved brug af en forkert formel. Imidlertid kunne fejlene i den pågældende tabel, med undtagelse af de værdier som var citeret fra en nærmere angiven reference, ikke tilbageføres til brugen af en forkert formel.

For at oplyse sagen nærmere udarbejde UNTPF en analyse af tabellen, som indklagede blev bedt om at kommentere. Indklagede gjorde rede for, hvorledes standardafvigelserne i tabellen var beregnet. Derpå forsøgte UNTPF at reproducere tallene i tabellen, men fandt fortsat uoverensstemmelser. UNTPF anmodede derfor indklagede om at indsende yderligere uddybende be-

mærkninger, der kunne forklare diskrepanserne i tabellen.

UNTPF konstaterede, at hovedparten af de angivne totale standardafvigelser i en bestemt spalte i tabellen var klart lavere, end det kunne forklares ud fra tallene i to andre spalter i tabellen, ud fra hvilke tallene blev påstået at være beregnet.

UNTPF havde i mangel af adgang til rådata ikke mulighed for at bestemme de præcise værdier. I to tilfælde var det dog muligt ved et algebraisk bevis at vise, at de opgivne tal ikke kunne være resultatet af en beregning. UNTPF var enige i indklagedes påpegning af, at der kan foreligge en vis korrelation mellem måleværdier i de enkelte kolonner. En sådan korrelation anfægtede imidlertid ikke gyldigheden af det algebraiske bevis for, at de opgivne tal ikke kunne være resultat af en beregning, og derfor måtte tallene være manipulerede.

Konkret havde klager fremsat påstand om, at en betydelig mængde rådata ikke var medtaget i databehandlingen. UNTPF havde ikke mulighed for konkret at afprøve denne påstand uden at rekvirere et omfattende sæt rå måldata. Dette afstod UNTPF fra blandt andet i betragtning af, at indklagede ikke længere var ansat ved den pågældende institution. UNTPF fandt dog ikke indklagedes stillingtagen til beskyldningen konkret nok til, at UNTPF kunne afvise den.

UNTPF fandt hverken i indklagedes erratum eller sagskorrespondancen en forklaring på, hvordan de totale standardafvigelser i tabellen var fremkommet. Efter UNTPF's efterprøvning af standardafvigelserne, måtte det konkluderes, at mindst to af de i tabellen rapporterede tal ikke kunne være resultat af en beregning. Indklagede havde forklaret, at en medforfatter havde udført samtlige målinger og beregninger.

UNTPF's kritik rettede sig imidlertid imod det faktum, at der var indføjet tal, der ikke stammede fra hverken målinger eller beregninger. Indklagede havde endvidere forklaret, at forskellen mellem forventede tal og de tal, der var anført i tabellen, var så lille, at fejlen nemt kunne overses. Imidlertid var det forventede tal betragteligt højere end det, der var anført i det omtalte erratum, og fejlen var derfor ikke til at overse.

UNTPF fandt på baggrund gennemgangen og beregningerne af sagsmaterialet, at indklagede ved udgivelse af tabellen havde udvist forsætlig eller groft uagtsom videnskabelig uredelig adfærd, som den defineres i § 2 i bekendtgørelsen om UVVU, navnlig i form af uoplyst konstruktion af data eller substitution med fiktive data, jf. § 2, nr. 1, hvilket havde medført en utilbørlig vildledning om egen videnskabelig indsats.

1.1.4 Sag nr. 4

Ved en henvendelse i september 2008 blev UVVU anmodet om at tage stilling til, om en navngiven person samt bestyrelsen for et sundhedsfagligt selskab havde overtrådt dansk lovgivning ved i et afslag på klagerens ansøgning om optagelse i selskabet at have anført, at klagers holdning om, at en bestemt sygdom kunne behandles med en diæt frem for et nærmere angivet lægemiddel, var livsfarlig for den nærmere bestemte patientgruppe, der måtte finde på at efterleve diætanbefalingen.

I sine henvendelser kritiserede klager endvidere en række udtalelser fra forskellige navngivne personer vedrørende behandling af den nærmere angivne sygdom med det nærmere angivne lægemiddel, herunder en artikel om forebyggelse af den pågældende sygdom skrevet af en navngiven professor. Det fremgik af klagers henvendelser, at klager var af den opfattelse, at diæt burde anvendes frem for pågældende læ-

gemiddel i forbindelse med behandlingen af den pågældende sygdom.

UVVU afviste sagen, da den faldt uden for UVVU's kompetence, jf. § 4, stk. 3, jf. § 1, stk. 4 i bekendtgørelsen om UVVU.

UVVU lagde vægt på, at henvendelserne drejede sig om uenigheder vedrørende det nærmere angivne lægemiddels effekt på den nærmere angivne patientgruppe.

Henvendelserne drejede sig ikke om anmeldelse af videnskabelig uredelighed i et konkret videnskabeligt produkt, som begrebet er defineret i § 2 i bekendtgørelsen om UVVU.

UVVU havde i øvrigt ikke kompetence til at vurdere holdbarheden af generelle råd og anbefalinger om kost og sundhed. UVVU bemærkede endvidere, at UVVU ikke havde kompetence til at tage stilling til afslag på optagelse i det nærmere angivne sundhedsfaglige selskab.

1.1.5 Sag nr. 5

I september 2008 modtog UVVU en henvendelse fra en person, som anmodede UVVU om at tage stilling til beskyldninger om videnskabelig uredelighed. Beskyldningerne var fremsat i forbindelse med en kulturfaglig artikel, som vedkommende havde fået trykt i et tidsskrift.

Personen oplyste i sin henvendelse, at han ikke var videnskabeligt uddannet inden for det fagområde, artiklen vedrørte.

Det fremgår af bekendtgørelsen om UVVU § 1, stk. 4, jf. § 4, stk. 1, 2. pkt., at personer, som ønsker renselse for påstande om uredelighed, skal være videnskabeligt uddannet, inden for det forskningsområde, som det videnskabelige produkt i sagen vedrører. UVVU måtte derfor afvise sagen, da det på forhånd blev vurderet,

at den faldt uden for UVVU's kompetence, jf. bekendtgørelsen om UVVU § 4, stk. 3.

1.1.6 Sag nr. 6

I september 2008 henvendte en professor sig til UVVU, idet han klagede over tre navngivne personer, "A", "B" og "C", alle fra samme institution, for at have udvist videnskabelig uredelighed i forbindelse med en tidligere afgjort personalesag angående professoren.

I forbindelse med personalesagen havde klager tidligere henvendt sig til UVVU for at blive renset for beskyldninger om videnskabelig uredelighed i forbindelse med hans forskningsprojekt. UVVU havde ikke fundet grundlag for at betegne hans arbejde som værende videnskabeligt uredeligt. UVVU havde taget stilling til tre konkrete klagepunkter vedrørende hans forskning, som var indeholdt i personalesagen. UVVU tog ikke stilling til personalesagen, da UVVU ikke har kompetence til at behandle sådanne sager og heller ikke fungerer som klageinstans for klager i personalesager.

Det fremgik af den nye henvendelse, at klageren ønskede at klage over A og B dels for uacceptabel overfladiskhed og faglig uduelighed i forbindelse med den faglige indrapportering på institutionen og dels for en dertil relateret offentlig misinformation.

I relation til A anførte klager endvidere, at A offentligt havde antydnet, at klageren sympatiserede med nogle nærmere angivne ekstreme grupper. Endvidere var det klagers opfattelse, at A i en redegørelse til en leder på institutionen i forbindelse med personalesagen havde udvist groft uagtsom adfærd, der indebar utilbørlig vildledning om andres videnskabelige indsats, og at redegørelsen var utroværdig og værdiløs.

Det var derfor klagers påstand, at A ikke havde opfyldt de særlige krav til omhu i forbindelse

med indrapportering af videnskabelige medarbejderes forskning til institutionens leder. Klager anså det endvidere for en skærpende omstændighed, at A angiveligt havde gjort sig bekendt med klagers fortrolige projektprotokol. Yderligere var klager af den opfattelse, at A ved offentlige presseudtalelser ikke opfyldte de krav til omhu, saglighed og kvalitet, man i almindelighed kan forvente af en videnskabelig rapport.

I relation til B fremførte klager, at B havde misinformeret og udvist videnskabelig uredelighed i forbindelse med offentlige udtalelser om brugen af forskningsmateriale fra et forskningsprojekt.

Klager anførte blandt andet, at det var hans opfattelse, at B (til dels sammen med A) havde handlet videnskabeligt uredeligt ved utilbørligt at have vildledt offentligheden om klagers forskningsprojekt blandt andet i en kronik og en artikel i dagspressen. Det var endvidere klagers påstand, at B havde udvist alvorlige svigt i sit virke ved institutionen ved ikke at opfylde de krav til omhu og kvalitet, som man i almindelighed kan forvente af en videnskabelig rapport, og at B havde givet utilbørlig vildledning til institutionens leder, UVVU og offentligheden. Det var yderligere klagers påstand, at B havde overtrådt reglerne om tavshedspligt i forbindelse med udlevering af klagers fortrolige datamateriale.

I forbindelse med klagen over C henviste klager til, at C gennem mange år systematisk og groft havde misinformeret om klagers forskning samt fordrejet og mistænkeliggjort hans internationale kollegaers faglige virke og faglige fora via hjemmesider med referencer til institutionen. Det var endvidere klagers opfattelse, at C gjorde sig skyldig i strafbare injurier.

I den renselsessag UVVU tidligere havde afgjort, blev det konkluderet, at der ikke forelå dokumentation for, at klageren havde udvist uredelig adfærd i forbindelse med sit forskningsprojekt,

sådan som begrebet uredelighed er defineret i § 2 i bekendtgørelsen om UVVU.

Da UVVU ikke er klageinstans for hverken personalesagen eller institutionen, hvor klager var ansat, kan UVVU ikke tage stilling til den rapport, som et udvalg på institutionen havde udarbejdet, og som dannede grundlag for en indberetning fra en afdelingsleder til lederen af institutionen. UVVU kan således heller ikke tage stilling til A og B's arbejde i relation til personalesagen.

Klagen over A henviste endvidere til presseudtalelser, der blev fremsat i forbindelse med personalesagen, og klagen over B henviste til en kronik og en artikel i dagspressen. Da presseudtalelserne og de omhandlede indlæg i dagspressen ikke kan betragtes som videnskabelige produkter, kunne UVVU ikke behandle sagen, jf. § 1 i bekendtgørelsen om UVVU.

Spørgsmål om eventuel overtrædelse af reglerne om tavshedspligt henhører heller ikke under UVVU's sagsområde.

Klagen over C henviste til indlæg og artikler på hjemmesider og i andre populærmedier, der omhandlede klagers forskning. Da der ikke var tale om videnskabelige produkter, kunne UVVU ikke behandle klagen. Det var endvidere klagers påstand, at C gjorde sig skyldig i strafbare injurier, hvilket UVVU ikke har kompetence til at behandle.

Da klagerne således faldt uden for UVVU's kompetence, blev sagen afvist, jf. § 4, stk. 3 i bekendtgørelsen om UVVU.

1.1.7 Sag nr. 7

I oktober 2008 modtog UVVU en klage over en navngiven person samt et nærmere angivet museum for videnskabelig uredelighed i forbindelse med et bestemt projekt, som blandt andet

indebar afholdelsen af en udstilling og udgivelsen af en bog. Klageren indbragte sagen på vegne af to navngivne kunstnere.

Klager klagede over, at indklagede og museet havde behandlet de to kunstnere uetisk og uredeligt i en universitetssammenhæng i forbindelse med afviklingen af det angivne projekt, blandt andet fordi de to kunstnere ikke var nævnt i en invitation til udstillingen.

Klager anførte, at den ene kunstner ikke var blevet nævnt i en radioudsendelse om udstillingen, som indklagede havde deltaget i. Endvidere anførte klager, at den ene kunstner, som havde udlånt et antal kunstværker, ikke var nævnt, hvorimod to andre kunstnere, repræsenteret med hver et kunstværk, begge blev takket for udlån.

Endelig anførte klager, at der havde været samarbejdsproblemer mellem de to kunstnere og indklagede i forbindelse med blandt andet ferniseringen af udstillingen, foruden at den ene kunstner og dennes projektoplæg ikke var nævnt i referencer til udstillingen.

Det fremgår af § 1, stk. 4 i bekendtgørelsen om UVVU, at UVVU kan behandle klager over videnskabelige produkter. Klagen over indklagede og museet rettede sig mod udstillingen og en bog, der blev udgivet i forbindelse med projektet.

Hverken udstillingen eller bogen kunne betragtes som videnskabelige produkter i den forstand, som begrebet er anvendt i § 1, stk. 4 i bekendtgørelsen om UVVU. Det tilsvarende gjorde sig gældende i relation til omtalen i henholdsvis invitationen og radioudsendelsen.

Spørgsmål om eventuelle samarbejdsproblemer og aftalebrud i forbindelse med projektets gennemførelse henhører ikke under UVVU's kompetenceområde.

Da klagen således faldt uden for UVVU's kompetence, blev klagen afvist, jf. § 4, stk. 3 i bekendtgørelsen om UVVU.